

# MOTIONER

VÄCKTA HOS

## STOCKHOLMS STADSFULLMÄKTIGE

ÅR 1912.

---

N:r 1.

Af fröken **Hedin**, om uppdrag åt fattigvårds- och hälsovårdsnämnderna i fråga om eventuellt behof att ingripa mot pantsättandet af kläder och sängkläder.

Till Stockholms stadsfullmäktige.

I Stockholm finnes 34 pantlånekontor, där man mot pant bekommer penninglån. Å dessa lån belöper sig räntan till lägst 12 %, men uppgår för de fattigaste låntagarne ända till 208 % per år. Detta låter orimligt och öfverdrifvet, men är tyvärr öfverensstämmande med sanningen. De fattigaste låna nämligen ofta på sina söndagskläder, hvilka lämnas som pant på måndagen och utlösas på lördagen. På de pantlånekontor, som innehafvas af privatpersoner, uppgår räntan till högst 4 öre på kronan i månaden. Men om man utlöser panten redan efter en dag, får man betala 4 öre på kronan i ränta. D. v. s. de, som låna på sina söndagskläder vecka efter vecka, betala i verkligheten 208 % på lånade pengar, samt de, som låta panten stå kvar månad efter månad, 48 % per år. Af pantlånekontoren innehafvas 19 af privatpersoner och 15 af bolag. Dessa senare ha lägre ränta, nämligen högst 2 öre på kronan i månaden, d. v. s. för dem, som låna på vecka, endast (!) 104 %.

Hvartill använder man då dessa penningar, som man så dyrt får betala? I många fall för att komma ur ett tillfälligt bekymmer eller för att lindra vid tillfällig nöd, men ofta dock för att tillfredsställa någon familjemedlems begär efter rusdrycker, och kommer i detta fall lånet ej att lindra nöd utan att i stället fastmer öka den, ja, blir rent af orsaken till mängens nöd. Många

personer låna också af gammal vana utan att reflektera öfver hur opraktiskt de ställa det för sig, och äfven om de förstå, att deras ekonomi blir undergräfd däraf, så sakna de ofta den kraft, som behöfs för att bryta en gammal vana.

Då våra dagars arbete i fattigvård och hälsovård till stor del inriktas på profylaktiska åtgärder, måste det system anses föråldradt, som bereder de fattiga tillfälle att afhjälpa bekymmer för ögonblicket, men som för framtiden störtar dem i större bekymmer och i många fall genom betungande räntor hindrar dem att någonsin afskaka sig fattigdomens ok.

Denna sak har två sidor. Den ena är att dessa höga räntor ofta utprässas af personer, som erhålla fattigvårdsunderstöd, och kan man därför utan öfverdrift säga, att stora summor af skattemedlen årligen öfverlämnas af Stockholm stads fattigvårdsnämnd till Stockholms pantlånare med understödstagarne som mellanhänder.

Den andra sidan af saken är, att belånade kläder, som hänga tillsammans, komma från de fattigaste hemmen, där ofta smittosam sjukdom råder. Att detta system är ett ovanligt lämpligt sätt att sprida sjukdomar från hem till hem är ju sannolikt. Hvad detta kostar de skattdragande i onödiga sjukvårdsutgifter, är ju omöjligt att beräkna, men så länge det ej kan bevisas på hvilka vägar en del sjukdomar smitta, kan man knappt gå för långt i försiktighet, när det gäller folkhälsan.

Förr kunde pantlånerörelsen äga mera berättigande, då inga hygieniska hänsyn funnos och tillfällig hjälp på annat sätt knappast stod att få. Nu däremot, då fattigvården är så väl ordnad, borde ingen af verklig nöd tvingas ut i denna utförsbacke. Men pengar behöfver man alltid, och man går och hämtar dem, där de utbjudas, utan att tänka på den onaturligt stora räntan, som i många fall gör det omöjligt att någonsin kunna återbetala skulden och därmed utfå det pantsatta, hvilket ofta är sådant som fordras för att tillfredsställa de enklaste hygieniska kraf, såsom sängkläder, gångkläder, linne, skodon m. m.

Det kan visserligen invändas, att personer, som aldrig sökt hjälp hos någon och som vilja reda sig själfva, kommit öfver tillfälliga svårigheter tack vare denna utväg. Detta är visst sant, men då de, som på detta sätt verkligen blifvit hjälpta, äro mycket få i jämförelse med de många, som dagligen sjunka djupare och djupare i fattigdom genom detta system, så få ej undantagen vara de bestämmande. Dessutom äro numera de personer,

som önska reda sig själfva, oftast sjuk- och liförsäkrade samt understundom medlemmar i kassor, där de få understöd vid arbetslöshet. De behöfva därför nu mindre än förr anlita denna nödfallsutväg.

Jag tror, att de flesta, som arbetat på att hjälpa de fattiga till bättre ekonomiska förhållanden, skola instämma i att detta är så godt som hopplöst, så länge pantlånerörelsen får fortgå såsom nu. På lyx- och öfverflödsartiklar må det gärna lånas. Det be-tingar också den lägsta räntan, ända ned till 12 %.

På grund af hvad jag sålunda anfört hemställer jag:

att stadsfullmäktige ville uppdraga åt fattigvårdsnämnden och hälsovårdsnämnden att verkställa undersökning, huruvida och i hvad mån det nuvarande systemet att mot pant af kläder och sängkläder utlåna penningar mot hög ränta kan innebära skada i ekonomiskt och hygieniskt hänseende för den enskilde och därigenom för staden såsom kommun, samt därefter vidtaga de åtgärder, förhållandena påkalla.

Stockholm den 22 januari 1912.

*Alma Hedin.*